

IMPACTUL IMPOZITELOR INDIRECTE ASUPRA PROCESELOR FINANCIARE ȘI SOCIALE

THE IMPACT OF INDIRECT TAXES ON FINANCIAL AND SOCIAL PROCESSES

Romica ROTARU,

Specialitatea Contabilitate, gr. C 2401,
Coordonator științific: **Sofia DONEA**, asist. univ.,
Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Rezumat: *Aspectele fiscale au un rol esențial în politicile economice și financiare a unui stat, deoarece contribuie la încasarea veniturilor fiscale în buget și este o pârghe importantă cu impact asupra mediului social-economic. Impozitele indirecte ocupă un loc important în resursele fiscale datorită specificului de colectare și ponderii predominante în totalul resurselor fiscale colectate. Impozitele indirecte contribuie ca elemente esențiale în formarea prețului, astfel având o influență majoră asupra proceselor social-economice. Fiecare stat are dreptul la stabilirea și implementarea legilor ce reglementează comportamentul contribuabililor și au un caracter obligatoriu. Impozitele indirecte au efecte pozitive când se referă la sporirea veniturilor bugetare și negative întrucât cresc prețurile la bunuri pe care le suportă și cetățenii cu venituri modeste, descurajând astfel consumul.*

Cuvinte-cheie: *impozite directe, venit bugetar, efecte negative, proces social și financiar, etc.*

Abstract: *Fiscal aspects play an essential role in the economic and financial policies of a state, as they contribute to the collection of tax revenues into the budget and serve as an important lever with an impact on the socio-economic environment. Indirect taxes occupy a significant place in fiscal resources due to their specific collection mechanism and their predominant share in total collected fiscal resources. Indirect taxes act as essential elements in price formation, thereby exerting a major influence on socio-economic processes. Every state has the right to establish and implement laws that regulate taxpayer behavior, which are mandatory. Indirect taxes have positive effects when it comes to increasing budget revenues, and negative effects as they raise the prices of goods—a burden also borne by citizens with modest incomes, thus discouraging consumption.*

Keywords: *indirect taxes, budget revenue, negative effects, socio-financial process, etc.*

Impozitele indirecte reprezintă un instrument fundamental al politicii fiscale, având un rol determinant în constituirea veniturilor bugetare și în influențarea comportamentului economic al agenților economici și al populației. Acestea includ, în principal, taxa pe valoarea adăugată (TVA), accizele și taxele vamale, fiind aplicate asupra consumului de bunuri și servicii [2].

Impozitele indirecte ocupă un rol esențial în politicile financiare, economice și sociale ale țării. Funcția esențială pentru care acestea sunt instituite în sistemul impozitelor și taxelor este generarea de venituri în bugetul de stat. Însă acestea mai sunt utilizate ca instrumente esențiale de a influența comportamentul celor implicați în mediul economic, ca măsură pentru protecția mediului, descurajarea consumului de bunuri nocive sănătății.

În Republica Moldova, impozitele indirecte dețin o pondere semnificativă în totalul veniturilor fiscale, contribuind la finanțarea cheltuielilor publice și la menținerea stabilității macroeconomice. Reformele recente au vizat modernizarea sistemului fiscal, digitalizarea proceselor de colectare și armonizarea legislației cu standardele Uniunii Europene [4].

Spre deosebire de impozitele directe, care sunt aplicate asupra veniturilor și proprietății, impozitele indirecte sunt incluse în prețul bunurilor și serviciilor și sunt suportate de consumatori în mod indirect. Importanța acestora derivă din capacitatea lor de a genera venituri stabile și constante pentru bugetul public, în special în condițiile fluctuațiilor economice.

TVA-ul este unul dintre cele mai importante instrumente fiscale, datorită bazei sale largi de aplicare și a mecanismului eficient de colectare, perceput din valoarea adăugată a unui bun sau serviciu și eficient pentru orice economie indiferent de nivelul dezvoltării. Sub aspect financiar, TVA – generează venituri bugetare, iar sub aspect social – se aplică scutiri sau cote reduse, sporind accesibilitatea populației la produsele de primă necesitate.

Accizul este un impozit indirect, care reprezintă pentru guverne o oportunitate pentru a încasa venituri suplimentare impozitând consumatorii în dependență de cererea economică. Astfel prin accize se reglementează consumul de produse nocive pentru sănătate și mediul natural. Accizul este un element esențial inclus în prețul bunului cu o pondere mare, care ulterior contribuie și la creșterea TVA – deasemenea inclus în preț. Esența extinderii de aplicare a accizelor asupra anumitor tipuri de bunuri rezultă din :

- necesitatea de acumulare a resurselor bugetare;
- limitarea consumului de produse nocive sănătății și mediului;
- redistribuirea veniturilor excesive de la articolele considerate de lux;
- reglementarea consumului reeșind din politicile de stat.

Astfel accizele au un rol social benefic prin descurajarea consumului de bunuri nocive, dar și financiar – colectând resurse suplimentare la bugetul de stat. Aplicarea accizelor la produsele petroliere pe lângă colectarea de resurse la buget are și un efect social negativ, întrucât sporește costurile la un șir de categorii de bunuri.

Taxa vamală este un impozit indirect perceput obligatoriu de autoritățile vamale la introducerea sau scoaterea mărfurilor de pe teritoriul vamal și se calculează din valoarea în vamă a mărfii. Taxa vamală și pentru proceduri vamale se include în costul mărfurilor importate. Esența taxei vamale este de protecție a producătorului autohton, de colectare a resurselor la buget și de limitare a excesului de mărfuri pe piața internă.

Impozitele indirecte generează venituri importante pentru bugetul de stat a Republicii Moldova. Dacă analizăm veniturile fiscale în bugetul de stat, se constată că impozitele indirecte dețin o pondere majoră de peste 51%- TVA, 15%- accize și în jur de 5%- taxele vamale, în total acestea constituie peste 70% din veniturile fiscale. Politicile fiscale recente au avut ca obiectiv îmbunătățirea colectării acestor impozite și reducerea evaziunii fiscale [5]. Printre cauzele creșterii pronunțate a ponderii impozitelor indirecte în totalul veniturilor bugetare se poate de evidențiat:

- contribuabilii acceptă mai bine creșterea impozitelor pe consum, decât micșorarea salariului prin impozite directe;
- cheltuieli mici pentru colectarea impozitelor indirecte și evaziunea fiscală este mai dificilă,
- se observă mai puține infracțiuni în cazul impozitelor indirecte comparativ cu cele directe [6].

Din perspectivă financiară, impozitele indirecte sunt apreciate pentru stabilitatea lor, deoarece consumul rămâne relativ constant chiar și în perioade de criză economică. Această caracteristică asigură o sursă predictibilă de venituri pentru stat. Totuși, modificările cotelor

de impozitare pot influența direct nivelul prețurilor, determinând creșterea acestora și afectând cererea agregată. Astfel, majorarea TVA sau a accizelor poate contribui la creșterea inflației și la diminuarea puterii de cumpărare a populației [1].

Din punct de vedere social, impozitele indirecte prezintă anumite limitări, fiind considerate regresive. Persoanele cu venituri reduse sunt afectate într-o măsură mai mare, deoarece cheltuiesc o proporție mai ridicată din venit pentru consum. Această situație poate duce la accentuarea inegalităților sociale, în lipsa unor politici compensatorii adecvate [7].

Cu toate acestea, impozitele indirecte pot avea și efecte benefice asupra societății. Accizele sunt utilizate frecvent pentru a descuraja consumul de produse nocive, contribuind astfel la îmbunătățirea sănătății publice și la reducerea costurilor sociale asociate consumului excesiv de alcool și tutun [3].

În țările dezvoltate ponderea în buget o dețin impozitele directe, iar în cele mai puțin dezvoltate precum și Republica Moldova se bazează pe impozitele indirecte, care sunt mai sensibile comparativ cu impozitele directe la scăderile economice.

În concluzie, impozitele indirecte exercită un impact complex asupra proceselor financiare și sociale, fiind necesară aplicarea echilibrată a acestora pentru a asigura atât eficiența economică, cât și echitatea socială.

Bibliografie:

1. BNM: <https://www.bnm.md/ro/content/raport-asupra-inflatiei>)
2. Codul Fiscal al Republicii Moldova, <https://www.legis.md/cautare/getResults?docd=136130&lang=ro>
3. Comisia Europeană: <https://taxation-customs.ec.europa.eu>),
4. <https://mf.gov.md/ro/content/politica-bugetar-fiscal%C4%83>
5. Ministerul Finanțelor: <https://mf.gov.md>)
6. Nîncu R., ș.a. Metode și tehnici fiscale, ISBN 9975-75-301-9.
7. World Bank: <https://www.worldbank.org/en/topic/taxpolicy>.